

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1088/2023
24.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Татјане Вуковић, Светлане Томић Јокић и Дубравке Дамјановић, чланова већа, са саветником Маријом Рибарић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због продуженог кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. Кривичног законика у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА, адвоката Станислава Дукића и адвоката Златана Куртовића, поднетим против правноснажних пресуда Основног суда у Рашкој К. бр. 32/22 од 26.09.2022. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-129/23 од 11.07.2023. године, у седници већа одржаној дана 24.10.2023. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосновани, захтеви за заштиту законитости поднети против правноснажних пресуда Основног суда у Рашкој К. бр. 32/22 од 26.09.2022. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-129/23 од 11.07.2023. године и то: браниоца окривљеног АА, адвоката Станислава Дукића, због повреде закона из члана 439. тачка 2) и члана 438. став 1. тачка 10) Законика о кривичном поступку, а браниоца адвоката Златана Куртовића, због повреде закона из члана 439. тачка 1) и 2) Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости адвоката Златана Куртовића **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Основног суда у Рашкој К. бр. 32/22 од 26.09.2022. године окривљени АА оглашен је кривим да је извршио продужено кривично дело пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика, за које му је утврђена казна затвора у трајању од 2 године и новчана казна у износу од 350.000,00 динара и кривично дело неосновано исказивање износа за повраћај пореза и порески кредит из члана 173а став 1. Закона о пореском поступку и пореској администрацији за које му је утврђена казна затвора у трајању од 10 месеци и новчана казна у износу од 150.000,00 динара, па је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 2 године и 9 месеци и новчану казну у укупном износу од 500.000,00 динара, коју је дужан да плати у року од 3 месеца од дана правноснажности пресуде, а уколико окривљени у датом року

новчану казну не плати, иста ће бити замењена казном затвора, тако што ће се за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора. Према окривљеном изречена је и мера безбедности којом је окривљеном забрањено да као одговорно лице у привредном друштву обавља делатност трговине на велико у трајању од 2 године рачунајући од дана правноснажности пресуде, с тим да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања ове мере. Истом пресудом, окривљени је обавезан да плати суду на име паушала износ од 10.000,00 динара и Основном јавном тужиоцу у Рашкој износ од 20.297,50 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-129/23 од 11.07.2023. године, одбијене су као неосноване жалбе бранилаца окривљеног АА и пресуда Основног суда у Рашкој К. бр. 32/22 од 26.09.2022. године, је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтеве за заштиту законитости благовремено су поднели браниоци окривљеног:

-адвокат Станислав Дукић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) Законика о кривичном поступку, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев за заштиту законитости, побијане пресуде укине и списе предмета врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање;

-адвокат Златан Куртовић, због повреде закона из члана 439. тачка 1), 2) и 3) Законика о кривичном поступку, са предлогом да Врховни суд поднети захтев за заштиту законитости усвоји, правноснажне пресуде укине и списе предмета врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање или да исте преиначи у погледу правне квалификације кривичног дела, тако што ће окривљеног огласити кривим за једно продужено кривично дело пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика и изрекне му блажу врсту кривичне санкције.

Врховни суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног Врховном јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП), па је на седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП без обавештавања Врховног јавног тужиоца и бранилаца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, те након оцене навода у захтевима нашао:

Неосновани су захтеви за заштиту законитости браниоца окривљеног адвоката Станислава Дукића, због повреде закона из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП и члана 439. тачка 2) ЗКП, а захтев за заштиту законитости адвоката Златана Куртовића, због повреде закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, док је у преосталом делу захтев за заштиту законитости адвоката Златана Куртовића недозвољен.

Бранилац окривљеног АА, адвокат Станислав Дукић, у поднетом захтеву за заштиту законитости наводи да је суд на утврђено чињенично стање применио погрешан закон, на који начин указује да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Овакви наводи из захтева за заштиту законитости не могу се прихватити као основани.

Окривљени је правноснажним пресудама оглашен кривим да је у периоду од 10.05.2017. године до 09.11.2018. године извршио продужено кривично дело пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика јер је „као одговорно лице у својству директора... способан да схвати значај свога дела и да управља својим поступцима, свестан да својом радњом чини дело и да је његово дело забрањено, исто хтео, у намери да потпуно избегне плаћање пореза на додату вредност и пореза по одбитку у случају обавезне пријаве, није пријавио стечени приход, а износ обавеза чије се плаћање избегава прелази износ од 5.000.000,00 динара...“.

Дакле, окривљени АА је оглашен кривим за радње извршене у периоду од 10.05.2017. године до 09.11.2018. године, када је на снази био Кривични законик („Службени гласник РС“, бр. 94/16 који се примењивао од 01.03.2018. године до 30.11.2019. године). По Кривичном закону који је био на снази у време извршења дела, кривично дело пореска утаја из члана 225. став 1. КЗ чини онај ко у намери да он или друго лице потпуно или делимично избегне плаћање пореза, доприноса или других прописаних дажбина, даје лажне податке о стеченим приходима, о предметима или другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери, у случају обавезне пријаве, не пријави стечени приход, односно предмете или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери на други начин прикрива податке који се односе на утврђивање наведених обавеза, а износ обавеза чије се плаћање избегава прелази петсто хиљада динара и прописана је казна затвора од пет месеци до пет година и новчана казна. Ставом 2. истог члана, прописано је да ако износ обавезе из става 1. овог члана чије се плаћање избегава прелази милион и петсто хиљада динара учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година или новчаном казном.

Кривично дело пореска утаја је накнадном изменом Кривичног законика („Службени гласник РС“, бр. 35/19), који се примењује од 01.12.2019. године, измењено у делу износа обавезе чије се плаћање избегава и у ставу 1. је прописан новчани износ од милион динара, као обележје кривичног дела, са запређеном казном затвора од једне до пет година и новчаном казном, а ставом 2. истог члана, прописано је да ако износ обавезе из става 1. овог члана чије се плаћање избегава прелази пет милиона динара, учинилац ће се казнити затвором од две до осам година и новчаном казном.

Одредбом члана 5. Кривичног законика (КЗ), регулисано је временско важење кривичног законодавства, тако што је у ставу 1. овог члана прописано да се на учиниоца кривичног дела примењује закон који је важио у време извршења кривичног дела, док је у ставу 2. прописано да ће се ако је после извршења кривичног дела измењен закон, једном или више пута, применити закон који је најблажи за учиниоца.

Врховни суд вршећи упоредну анализу прописаних кривичних дела која су предмет поступка налази да су у конкретном случају нижестепени судови правилно применили одредбу закона из члана 225. КЗ („Службени гласник РС“, број 94/16) који

је важио у време извршења дела и који у ставу 2. прописује да ако износ обавезе из става 1. овог члана чије се плаћање избегава, прелази 1.500.000,00 динара, учинилац ће се казнити казном затвора од једне до осам година и новчаном казном, као закон који је због висине прописане казне по овог окривљеног повољнији, у односу на измену закона у погледу запређене казне од две до осам година, при чему износ обавезе чије плаћање се избегава свакако прелази 5.000.000,00 динара, па су супротни наводи браниоца изнети у захтеву за заштиту законитости оцењени као неосновани.

Даље у поднетом захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног, адвокат Станислав Дукић наводи да је у побијаним пресудама учињена и битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) у вези члана 453. ЗКП, уз образложење да је суд првобитном првостепеном пресудом на основу истих олакшавајућих и отежавајућих околности окривљеном изрекао казну у висини посебног минимума, те иако се тужилац на ту пресуду није жалио, у поновном поступку пред истим судом окривљени је за исте радње осуђен на казну затвора у висини двоструко прописаног минимума.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се по оцени Врховног суда не могу прихватити као основани из следећих разлога:

Одредбом члана 453. ЗКП која представља забрану преиначења на штету окривљеног прописано је да ако је изјављена жалба само у корист окривљеног пресуда се не сме изменити на његову штету у погледу правне квалификације кривичног дела и кривичне санкције.

Из списка предмета произилази да је пресудом Основног суда у Рашкој К. бр. 61/19 од 03.11.2021. године окривљени АА за продужено кривично дело пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ осуђен на казну затвора у трајању од 2 године и на новчану казну у износу од 350.000,00 динара, а која је укинута решењем Апелационог суда у Крагујевцу Кж1-69/22 од 21.02.2022. године. У поновном поступку пресудом Основног суда у Рашкој К. бр. 32/22 од 26.09.2022. године окривљени АА је за продужено кривично дело пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. КЗ осуђен на казну затвора у трајању од 2 године и на новчану казну у износу од 350.000,00 динара. Дакле, из наведеног произилази да окривљеном у поновном поступку у погледу одлуке о казни није изречена строжија кривична санкција, већ му је изречена идентична кривична санкција, нити је са друге стране одлука измењена у погледу правне квалификације, те иако стоји чињеница да Основни јавни тужилац није поднео жалбу против првобитне првостепене пресуде, доношењем у поновном поступку пресуде којом је окривљени оглашен кривим и за предметно дело осуђен на казну затвора у идентичном трајању као претходном пресудом, није прекршена забрана преиначења на горе прописана одредбом члана 453. ЗКП. При том наводи браниоца да је учињена повреда закона и тиме што је казна првобитном првостепеном пресудом била одмерена у висини законског минимума по тада примењеном закону, а потом у истој дужини изречена иако је примењен закон са нижим законским минимумом, су оцењени као неосновани јер је суд приликом одлучивања о кривичној санкцији правилно применио закон, те казну одмерио у границама законом прописаним.

Стога по налажењу овог суда, доношењем у поновном поступку првостепене пресуде није прекршена забрана преиначења на горе прописана одредбом члана 453. ЗКП, обзиром да није на штету окривљеног првостепена пресуда измењена ни у погледу кривичне санкције, ни у погледу правне квалификације.

Бранилац окривљеног, адвокат Златан Куртовић у поднетом захтеву за заштиту законитости указује да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП јер нису утврђени сви битни елементи радње извршења кривичног дела пореска утаја из члана 225. КЗ.

Одредбом члана 225. став 1. КЗ прописано је да кривично дело пореска утаја чини онај ко у намери да он или друго лице потупно или делимично избегне плаћање пореза, доприноса или других прописаних дажбина, између осталих прописаних радњи извршења у случају обавезне пријаве не пријави стечени приход, а износ обавеза чије се плаћање избегава прелази петсто хиљада динара, док ставом 2. истог члана прописано је да ако износ обавезе из става 1. овог члана чије се плаћање избегава прелази милион и петсто хиљада динара учинилац ће се казнити затвором од једне до осам година или новчаном казном.

Ово кривично дело има три алтернативно постављене радње извршења и за постојање кривичног дела довољно је да је испуњена само једна радња. У конкретном случају радња извршења која је окривљеном стављена на терет је непријављивање стеченог прихода, при чему износ обавезе чије се плаћање избегава прелази износ од 1.500.000,00 динара, па су по налажењу овог суда испуњена објективна обележја кривичног дела. Са друге стране из изреке пресуде произилази да су испуњена и субјективна обележја кривичног дела која се тичу урачунљивости и умишљаја за извршење дела који обухвата свест о забрањености дела и намеру избегавања плаћања пореза на додату вредност и пореза по одбитку у случају обавезне пријаве, те су супротни наводи оцењени као неосновани.

Осим тога у поднетом захтеву адвоката Златана Куртовића наводи се да је погрешно суд утврдио да се у конкретном случају ради о кривичном делу пореска утаја из члана 225. КЗ и неосновано исказивање износа за повраћај пореза и порески кредит из члана 173а Закона о пореском поступку и пореској администрацији а не о једном продуженом кривичном делу пореска утаја из члана 225. КЗ, с обзиром да постоји јединствени умишљај и због чињенице да се под појмом пореза подразумевају све врсте обавеза према друштвеној заједници.

Овакви наводи браниоца окривљеног изнети у захтеву су били и предмет оцене другостепеног суда, који је на страни 5, пасус 2. образложења пресуде дао довољне и јасне разлоге које и овај суд прихвата и на исте упућује у смислу члана 491. став 2. ЗКП.

Бранилац је даље у поднетом захтеву за заштиту законитости указао да је повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП учињена и у односу на кривично дело из члана 173а став 1. Закона о пореском поступку и пореској администрацији, а

која повреда се огледа у чињеници да није наведено време подношења пореске пријаве надлежној пореској управи, као и да ли је потписана од стране окривљеног или од стране књиговође у односу на остваривање права на порески кредит.

Изнети наводи из захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног не могу се прихватити као основани, јер из списка предмета произилази да је изреком првостепене пресуде окривљени оглашен кривим за кривично дело неосновано исказивање износа за повраћај пореза и порески кредит из члана 173а став 1. Закона о пореском поступку и пореској администрацији при чему је опредељен период од 01.08.2018. године до 31.08.2018. године у коме је поднета пореска пријава неистинитог садржаја, те како је опредељен временски период извршења кривичног дела то су супротни наводи оцењени као неосновани.

Бранилац окривљеног, адвокат Златан Куртовић је у захтеву за заштиту законитости навео и да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, која представља законом прописан разлог за подношење овог ванредног правног лека. Међутим, приликом образлагања ове повреде бранилац наводи да су нижестепени судови одлучујући о кривичној санкцији повредили кривични закон јер с обзиром на олакшавајуће околности, с посебним освртом на протек времена од критичног догађаја до дана правноснажности побијане пресуде, окривљеном је требало да ублаже казну, на који начин суштински указује на повреду закона из члана 441. став 1. ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП који прописује разлоге због којих окривљени односно његов бранилац сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреде закона из члана 441. став 1. ЗКП, то је Врховни суд захтев браниоца окривљеног, адвоката Златана Куртовића у овом делу оценио као недозвољен.

Сходно изнетом, Врховни суд је у смислу члана 491. став 1. и 2. ЗКП и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, одлучио као у изреци пресуде.

Записничар – саветник
Марија Рибарић, с.р.

Председник већа – судија
Бата Цветковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић